

sygn. akt II C 872/20

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marcin Polakowski

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2020 r. w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa J. A.

przeciwko (...) S.A z siedzibą w W.

o zapłatę i ustalenie

ma skutek wniosku powoda o udzielenie zabezpieczenia

postanawia:

oddalić wniosek o udzielenie zabezpieczenia.

Uzasadnienie postanowienia z 15 kwietnia 2020 r.

J. A. wniósł przeciwko (...) S.A. w W. o ustalenie, iż umowa o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem CHF łącząca strony jest nieważna, a także o zasądzenie kwoty 348036,40 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Powód powołując się na status konsumenta wywiódł, iż przedmiotowa umowa jest nieważna, gdyż narusza zasadę swobody umów przez wprowadzenie nadrzędności banku nad kredytobiorcą wyrażającą się w jednostronnie ustalonym kursie waluty, na potrzeby wykonania tego stosunku prawnego. To zaś wedle autora pozwu skutkuje przyznaniem bankowi prawa do jednostronnego decydowania o wysokości zobowiązania. W konsekwencji umowa obarczona jest postanowieniami niedozwolonymi i jako taka nie może być wykonywana. Wedle powoda bowiem nie istnieje możliwość zastosowania do kredytu udzielonego w złotym polskim na potrzeby obliczenia wysokości oprocentowania stawki referencyjnej zastrzeżonej dla waluty szwajcarskiej,

J. A. w pozwie wniósł także o udzielenie zabezpieczenia roszczenia poprzez wstrzymanie obowiązku dokonywania spłaty rat w terminach i wysokości określonych umową. Uzasadniając to żądanie powód wskazał, iż uzyskanie zabezpieczenia zniesienie wątpliwości stron i zapobiegnie ewentualnym działaniom egzekucyjnym banku

Niezależnie od powyższego J. A. powołał się na to, że zabezpieczenie uchroni go przed ewentualną niewypłacalnością banku spowodowaną tożsamymi roszczeniami innych osób.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlegał oddaleniu.

Zgodnie z art. 730 § 1 k.p.c., w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia, przy czym zgodnie z art. 730¹ § 1 k.p.c., udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, określony w art. 730¹ § 2 k.p.c., zgodnie z którym interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub znacznie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia

lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Sąd może udzielić zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku.

Celem udzielenia zabezpieczenia jest zwiększenie skuteczności postępowania cywilnego poprzez zapewnienie, że pomimo upływu czasu koniecznego dla rozstrzygnięcia sprawy, możliwe będzie osiągnięcie zamierzonych przez stronę celów tego postępowania. Udzielenie zabezpieczenia jest zasadne wówczas, gdy istnieje obawa, co do wykonalności ewentualnie zapadłego orzeczenia w sprawie. W przypadku roszczeń nadających się do egzekucyjnego wykonania, udzielenie zabezpieczenia roszczenia byłoby zatem zasadne wówczas, gdyby istniała uzasadniona obawa, że egzekucja zasądzonych na rzecz wnioskodawcy świadczeń byłaby utrudniona lub niemożliwa, przede wszystkim z uwagi na stan majątkowy pozwanego. Jak podkreśla się w doktrynie, w przypadku roszczeń o świadczenia pieniężne obawa, co do egzekucyjnego wykonania przyszłego orzeczenia może płynąć przede wszystkim stąd, że zagrożona jest wypłacalność obowiązanego, w szczególności, gdy nie ma on dostatecznego majątku.

Do uprawdopodobnienia twierdzeń w postępowaniu zabezpieczającym odnoszą się ogólne reguły stosowane w postępowaniu cywilnym. Uprawdopodobnienie odnosi się do sytuacji, w której nie jest wymagane ustalenie twierdzeń o faktach przy pomocy dowodów, lecz wystarczy mniejszy stopień pewności – uprawdopodobnieniem tych twierdzeń. Uprawniony musi w postępowaniu zabezpieczającym wykazać wiarygodność roszczenia, tj. przedstawić i należycie uzasadnić twierdzenia, które stanowią podstawę dochodzonego roszczenia.

Nie oznacza to jednak, że uprawdopodobnieniem będzie samo twierdzenie strony.

Powód na obecnym etapie nie uprawdopodobnił roszczenia o ustalenie nieważności umowy i będącego jego konsekwencją obowiązkiem kondykcji obciążającego pozwanego w zakresie objętym pozwem ani interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Sąd stwierdza tymczasowo – na potrzeby rozstrzygnięcia w zakresie zabezpieczenia, że powód wypełnia przesłankę powództwa o ustalenie z art. 189 k.p.c. w postaci interesu prawnego w wyjaśnieniu jego sytuacji związanej z umową zawartą z pozwanym. Kreuje ona wszak długoterminowy stosunek prawny przewidujący cykliczny obowiązek zapłaty, a zatem ocena co do jego ważności ściśle wpływa na sytuację powoda.

Jednakże dotychczas zaprezentowane realia sprawy nie uprawdopodobniają dostatecznie istnienia skutecznego roszczenia procesowego w postaci ustalenia nieważności umowy.

Treść kwestionowanej umowy wskazuje, że opiewa ona na kredyt wyrażony w złotym polskim. W takim też walorze kredyt został postawiony do dyspozycji powoda.

Dostrzegalna jest przy tym wadliwość umowy w zakresie konstrukcji klauzuli waloryzacyjnej budowanej zasadniczo poprzez § 1 ust 3 i 3A, § 7 i § 11 ust 4, choć pierwsza z tych jednostek redakcyjnych sama w sobie nie budzi wątpliwości Sądu.

W ten sposób kreowany jest mechanizm pierwotnego przeliczenia waluty polskiej na szwajcarską, a następnie wtórnych, comiesięcznych, cząstkowych (w zakresie raty) przeliczeń odwrotnych, wyłącznie w celu utrzymania realnej wartości świadczeń spełnianych w złotym.

Mechanizm ten sam w sobie, w ocenie Sądu, nie jest obarczony wadą. Nieprawidłowe zaś jest w nim pozostawienie jednej ze stron tj. pozwanemu wyłącznego uprawnienia do jednostronnego kształtowania kursu waluty szwajcarskiej na potrzeby przeprowadzenia powyżej wzmiankowanych przeliczeń. To zaś pozwala już na tym etapie sprawy wstępnie przyjąć zniesienie równości kontraktowej, zwłaszcza w przypadku umowy zawieranej konsumentem i winno być może spotkać się z sankcją, lecz inną niż będącą przedmiotem pkt1 pozwu.

Sąd przyjmuje, że pojęcia „postanowienia określające główne świadczenia stron” nie należy traktować rozszerzająco. Do takich nie mogą być zaliczane postanowienia odnoszące się do świadczeń ubocznych, czy też inne postanowienia – dotyczące tylko pośrednio do świadczeń głównych. Odnosi się ono do postanowień bezpośrednio określających główne

świadczenia, a nie o do postanowień dotyczących, czy też związanych z głównymi świadczeniami. Omawiane pojęcie należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do pojęcia elementów umowy przedmiotowo istotnych. Takim nie jest zaś klauzula waloryzacyjna.

Sąd nie znajduje także podstawy do uznania przedmiotowej umowy za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, skoro istnieje (co najmniej jeden) mechanizm pozwalający wykonać umowę z zachowaniem równowagi kontraktowej stron.

Skutek stwierdzenia abuzywności powołanych postanowień umowy w postaci odniesienia kwoty kredytu wyrażonej w walucie polskiej do stopy oprocentowania LIBOR 3M, nie został zakwestionowany także w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18.

Wprawdzie Trybunał wywiódł, że nie stoi na przeszkodzie, aby sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął, zgodnie z prawem krajowym, że ta umowa nie może nadal obowiązywać bez takich warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy. To jednak pozostawił konkretnemu sądowi krajowemu ocenę, czy w na podstawie stosowanego przez niego właściwego prawa krajowego utrzymanie w mocy umowy pozbawionej nieuczciwych warunków jest możliwe, co musi zostać zweryfikowane przy zastosowaniu obiektywnego podejścia.

Powołane wyżej argumenty, w ocenie Sądu pozwalają „wyłącznie” wyeliminować wadliwe postanowienia waloryzacyjne, przy uznaniu umowy jako takiej za ważną i skuteczną.

Wydaje się także, że w sprawie nie będą miały zastosowania przepisy Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 171, str. 1 z późn. zm.). Zgodnie z pkt. 20 preambuły ww. rozporządzenia określanie stóp oprocentowania kredytów przez kredytodawców nie powinno być uważane za opracowywanie wskaźnika referencyjnego na potrzeby niniejszego rozporządzenia. W treści rozporządzenia w art. 2 ust 2 ppkt f - wprost wyłączono stosowanie go w doniesieniu do osoby fizycznej lub prawnej, która udziela kredytu lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu w ramach prowadzonej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej, o ile osoba ta publikuje lub udostępnia ogółowi społeczeństwa swoje zmienne lub stałe stopy oprocentowania kredytów określone w drodze decyzji wewnętrznej i mające zastosowanie jedynie do umów finansowych zawartych przez tę osobę lub przedsiębiorstwo należące do tej samej grupy z ich klientami.

W konsekwencji na tym etapie sprawy Sąd uznaje za nieuprawdopodobnione roszczenie procesowe o ustalenie umowy kredytowej za nieważną zgodnie z art. 58 § 1 lub § 2 k.c.

Nawet w przypadku istnienia podstawy do uznania umowy za nieważną, to nie wydaje się by roszczenie o zapłatę zgłoszone przez powoda było w całości uprawomocnione.

W ocenie Sądu niedopuszczalne jest domaganie się zwrotu całej kwoty spełnionej dotychczas przez powoda na rzecz pozwanego. Pomija ono bowiem kluczowy element tj. to, że uprzednio bank na rzecz kredytobiorcy dokonał zapłaty łącznie 534000 zł (k. 32). Konieczne jest w tym miejscu odwołanie się do art. 411 pkt 2 k.c. wyłączającej kondykcję w razie gdy spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego.

Skoro bowiem idea „ruchu frankowiczów” jeśli tak, choć roboczo, można określić setki tysięcy osób kwestionujących, z różnej zresztą motywacji, zawarte wiele lat temu umowy kredytowe- opiera się na zasadzie przywrócenia uczciwych zasad gry rynkowej, to nie może ona prowadzić do wyjścia poza tą zasadę i jej wynaturzenia. Nie byłoby sprawiedliwie zatem by powód mógł zatrzymać kapitał, który zwrócił już dotychczas pozwanemu. W ten sposób otrzymałby

bowiem nie tylko „tanie” ale zupełnie „darmowe” finansowanie powiększone dodatkowo o premię w postaci odsetek za opóźnienie. Przywracanie sprawiedliwości, nie może rodzić nowej niesprawiedliwości.

Dlatego też wydaje się konieczne rozważanie zastosowania w przyszłości w tej sprawie, powołanej wyżej normy, niezależnie od potencjalnego zarzutu ze strony pozwanego, czego zresztą nie wymaga art. 411 pkt 2 k.c.

Niezależnie od powyższego powód nie uprawdopodobnił interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia. W tym zakresie uzasadnienie wniosku jest ogólne i nie odnosi się do konkretnych okoliczności życiowych i ekonomicznych w jakich znajduje się kredytobiorca. Tylko zaś w ten sposób możliwa byłaby możliwa realna ocena potrzeby uzyskania bądź nie, zabezpieczenia w kontekście przesłanek z art.730¹ § 2 k.p.c..

Całkowicie gołosłowne wydaje się twierdzenia co do groźby niewypłacalności pozwanego. Uzasadnienie pozwu nie zawiera jakiegokolwiek argumentacji odwołującej się do rzetelnych przesłanek uzasadniających to twierdzenie. Trudno za takie uznać powołanie się na znaczący wzrost roszczeń kredytobiorców, skoro nie każdy z nich składa pozew, nie każdy zaś pozew przynosi przegraną banku, a jeśli już to następuje to stopniowo, min. z uwagi na ograniczoną wydolność systemu sądownictwa. Obawa co do masowego wycofywania środków pieniężnych w świetle treści pozwu jest w istocie wyrazem subiektywnych przekonań powoda. Twierdzenie w tym zakresie nie zawiera żadnej argumentacji w kontekście regulacji funkcjonowania banków o charakterze krajowym i wspólnotowym .

W tym stanie rzeczy powód nie uprawdopodobnił także interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, wobec czego orzeczono jak w sentencji uzasadnianego postanowienia.

ZARZĄDZENIE

(...)

07.05.2020 r.